

Cristina STANCIU

DREPTUL TRANSPORTURILOR

Îndrumar practic

CRISTINA STANCIU

**DREPTUL
TRANSPORTURILOR**

Îndrumar practic

Universul Juridic

București

-2015-

Editat de S.C. Universul Juridic S.R.L.

Copyright © 2015, S.C. Universul Juridic S.R.L.

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin
S.C. Universul Juridic S.R.L.

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris al S.C.
Universul Juridic S.R.L.

**NICIUN EXEMPLAR DIN PREZENTUL TIRAJ NU VA FI
COMERCIALIZAT DECÂT ÎNSOTIT DE SEMNĂTURA ȘI
STAMPILA EDITORULUI, APLICATE PE INTERIORUL
ULTIMEI COPERTE.**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

STANCIU, CRISTINA

Dreptul transporturilor : îndrumar practic / Cristina Stanciu.

- București : Universul Juridic, 2015

Conține bibliografie

ISBN 978-606-673-755-5

347.763(498)

REDACȚIE:

tel./fax: **021.314.93.13**

tel.: **0732.320.666**

e-mail: **redactie@universuljuridic.ro**

DEPARTAMENTUL

tel.: **021.314.93.15**

DISTRIBUȚIE: fax: **021.314.93.16**

e-mail: **distributie@universuljuridic.ro**

www.universuljuridic.ro

Structura îndrumarului

Structura generală a îndrumarului vizează diverse probleme teoretice și practice de dreptul transporturilor:

I. Aspectul teoretic:

Rezumatul temei supuse analizei. Pentru o fixare a informațiilor esențiale legate de tema pe care o supunem analizei este necesară o prezentare a principalelor idei și informații pe care se fundamentează aceasta.

Exerciții și întrebări. În această situație se urmărește verificarea cunoștințelor teoretice, prin fixarea noțiunilor specifice dreptului transporturilor și prin raportarea la noțiunile de drept deja dobândite în anii precedenți de studiu la alte materii juridice, pentru a se pune, astfel, în evidență specificul dreptului transporturilor, atât ca obiect și domeniu, cât și ca metodă de reglementare juridică.

Grile de fixare a teoriei. Rezolvarea acestora are drept scop atât înlăturarea posibilelor confuzii între termenii și noțiunile de dreptul transporturilor, cât și evidențierea specificului acestora în raport cu cele din dreptul civil.

Termeni și concepte. Într-o succesiune logico-juridică, de această dată sunt prezentate noțiuni specifice dreptului transporturilor în accepțiunea și definirea din legile specifice domeniului.

Comentariu – aspecte teoretice. Pentru anumite aspecte ce vizează analiza juridică a reglementărilor existente, doctrina sesizează, acolo unde este cazul, situații unde textele de lege sunt fie neîndestulătoare, fie interpretabile, fie neacoperitoare pentru multitudinea de cazuri practice. Acest segment, urmărește să atragă atenția asupra acestor situații și să prezinte comentariile, opiniile din literatura de specialitate legate de aceste aspect.

II. Aspectul creativ:

Referate. Acest segment propune teme orientative de realizare a unor lucrări de către studenți. Lucrarea este tratată ca o temă de sinteză prin folo-

sirea tuturor cunoștințelor acumulate, cât și a informațiilor provenite din lectura unui material bibliografic amplu.

III. Reglementarea juridică a temei supuse analizei:

Texte de lege. Prezentarea reglementării juridice are scopul de a ușura activitatea la seminar cu privire la găsirea normelor în vigoare, izvoare interne și internaționale de dreptul transporturilor, facilitând analiza pe text a tuturor problemelor specifice disciplinei. Totodată, lectura reglementărilor în vigoare permite crearea unei imagini de ansamblu, atât asupra fenomenului reglementării juridice, cât și a raportului dintre text, finalitatea practică a acestuia și interpretarea doctrinară.

IV. Aspectul practic:

Spețe. Un îndrumar este rezervat prezentării și soluționării unor cazuri practice. Soluționarea spețelor de dreptul transporturilor urmărește obișnuirea studenților cu tratarea problemelor teoretice prin raportare la un caz de practică. Aceasta obligă mai întâi la corecta identificare a problemelor de drept ce sunt de soluționat, iar ulterior se va urmări tratarea teoretică a problemelor de drept identificate de studenți cu raportare la spețe pentru a se verifica dacă soluția găsită este cea corectă, dacă speța implică particularități, tratează aspecte mai rar întâlnite sau cazurile generale prezentate în doctrină. Soluționarea spețelor urmărește, totodată, obișnuirea studentului cu tratarea tuturor problemelor de drept prin finalitatea juridică a acestora, care nu este altceva decât rezolvarea unor cazuri concrete de practică judiciară. Rezolvarea spețelor evidențiază pentru student și complexitatea situațiilor de fapt pentru a căror rezolvare juridică nu este necesară tratarea unei singure probleme de drept sau dispartă a câtorva reglementări juridice, ci, dimpotrivă, face apel la ansamblul cunoștințelor juridice dobândite nu numai la dreptul transporturilor, ci și la alte discipline studiate în cadrul facultății de drept.

Abrevieri

alin.	- alineat(ul)
art.	- articol(ul)
cap.	- capitol(ul)
dr.	- doctor
doc.	- docent
ed.	- ediția
Ed.	- Editura
ibidem	- în același loc
idem	- același autor
lit.	- litera
op. cit.	- opera citată
p.	- pagina
parag.	- paragraf
pct.	- punct
prof.	- profesor
s.n.	- sublinierea noastră
ș.a.	- și altele
urm.	- următoarele
univ.	- universitar
vol.	- volum(ul)
C. aerian	- Codul aerian
C. civ.	- Codul civil
C. com.	- Codul comercial
C. pen.	- Codul penal
C. proc. civ.	- Codul de procedură civilă
C. proc. pen.	- Codul de procedură penală
CMR	- Convenția referitoare la contractul de transport internațional de mărfuri pe șosele
H.G.	- Hotărârea Guvernului
O.G.	- Ordonanța Guvernului
O.U.G.	- Ordonanța de urgență a Guvernului
B. Of.	- Buletinul Oficial
Dreptul	- revista Dreptul
M. Of.	- Monitorul Oficial
NCC	- noul Cod civil

R.D.C.	- Revista de drept comercial
RA	- regie autonomă
SC	- societate comercială
SA	- societate pe acțiuni
SRL	- societate cu răspundere limitată
ONU	- Organizația Națiunilor Unite
F.C.R.	- Forwarding Agents Certificate of Receipt
F.C.T.	- Forwarding Agents Certificate of Transport
F.B.L.	- F.I.A.T.A. combined Bill of Lading
F.W.R.	- F.I.A.T.A. Warehouse Receipt
C.F.R.	- Compania Națională de Căi Ferate
C.F.R. Marfă	- Societatea Națională de Transport Feroviar de Marfă
C.F.R. Călători	- Societatea Națională de Transport Feroviar de Călători
S.A.A.F.	- Societatea de Administrare Active Feroviare
S.M.F.	- Societatea de Servicii de Management Feroviar
S.N.C.F.R.	- Societatea Națională de Căi Ferate Române

ÎNDRUMAR NR. 1

Definirea, natura juridică și părțile contractului de transport de bunuri

I. Aspectul teoretic:

Rezumatul temei

Principalele idei și informații pe care se fundamentează tema:

1. Reglementările în materie. Reglementările din Codul civil român reprezintă *drept comun* pentru contractul de transport, indiferent de modul de transport: rutier, feroviar, naval, aerian.

În materia contractului de transport, normele Codului civil (Capitolul VIII. Contractul de transport) sunt grupate pe trei secțiuni:

- un prim set de norme este alcătuit din dispozițiile art. 1.955-1.960 – *Secțiunea 1. Dispoziții generale,*

- al doilea set de norme care dau conținutul celei de-a doua secțiuni – *Secțiunea a 2-a. Contractul de transport de bunuri* sunt dispozițiile art. 1.961-2.001;

- cel de-al treilea set este alcătuit din prevederile art. 2.002-2.008 – *Secțiunea a 3-a. Contractul de transport de persoane și bagaje.*

Prima secțiune asigură normă generală tuturor contractelor de transport, indiferent de modul de transport și indiferent că este vorba de transportul de bunuri ori de persoane și reglementările privesc chestiuni generale: definirea contractului de transport, proba contractului, modalitățile de transport, domeniul de aplicare al normelor din această materie, aspecte de generalitate privind răspunderea transportatorului și substituirea.

Secțiunea a doua oferă reglementarea necesară pentru contractul de transport de bunuri prin: stabilirea prestației caracteristice a contractului de transport – obligația de a transporta bunurile; tratarea obligației de a ambala bunurile și stabilirea mecanismului de răspundere pentru situația prejudiciilor cauzate de ambalări necorespunzătoare; o abordare exhaustivă a contraordinului; o reglementare detaliată a aspectelor ce țin de drepturile și obligațiile părților și de răspunderea în contractul de transport, inclusiv a aspectelor ce privesc răspunderea în transportul succesiv și combinat.

Secțiunea finală, Secțiunea a 3-a. Contractul de transport de persoane și bagaje, reprezintă, în ansamblul său, un set de norme cu statut de nouitate la nivel de normă generală pentru această materie. Deși există opinii în doctrină că reglementarea este una sumară, neîndestulătoare pentru ansamblul aspectelor juridice ridicate de acest tip de transport, este de apreciat faptul că actualul Cod conține norme care stabilesc, chiar și la nivel de principiu, un minim de reguli pentru această materie, făcând, astfel, din contractul de transport de persoane și bagaje un contract numit.

2. Definiția contractului de transport de bunuri¹. Contractul de transport de bunuri este contractul prin care o parte, numită transportator, se obligă, cu titlu principal, să transporte un bun dintr-un loc în altul, în schimbul unui preț pe care expeditorul sau destinatarul se obligă să îl plătească și să predea bunul la timpul și locul convenite. Cu titlu de excepție, transportul poate fi gratuit, dacă el este efectuat de un transportator care își oferă serviciile publicului în cadrul activității sale profesionale, în acest caz fiind suficientă asumarea obligației de a transporta bunul.

Din definiția enunțată rezultă următoarele elemente esențiale:

- părțile contractului: transportatorul și expeditorul;
- obligațiile părților: obligația transportatorului de a transporta o persoană sau un bun și obligația pasagerului, expeditorului sau, după caz, destinatarului de a plăti prețul transportului. Ca excepție, obligația de a plăti prețul transportului poate lipsi într-o situație, expres prevăzută de lege: dacă transportul este efectuat de un transportator care își oferă serviciile publicului în cadrul activității sale profesionale, transportul poate fi cu titlu gratuit;
- un termen de executare a transportului;
- un mijloc de transport corespunzător²;
- parcurgerea unui itinerariu pe o infrastructură de transport³;

¹ Art. 1.955 C. civ. definește contractul de transport ca fiind contractul prin care o parte, numită transportator, se obligă, cu titlu principal, să transporte o persoană sau un bun dintr-un loc în altul, în schimbul unui preț pe care pasagerul, expeditorul sau destinatarul se obligă să îl plătească, la timpul și locul convenite.

² Art. 9 alin. (2) din O.G. nr. 19/1997: „mijloacele de transport sunt mijloace mobile, cu sau fără propulsie, amenajate pentru transportul de persoane sau de bunuri, special destinate să se deplaseze pe o cale de comunicație rutieră, feroviară, navală sau aeriană”.

³ Art. 9 alin. (1) din O.G. nr. 19/1997 prevede, în acest sens, că „infrastructurile de transport sunt destinate desfășurării activităților de transport, activităților conexe transporturilor și activităților privind administrarea infrastructurilor respective. Infrastructurile de transport sunt de interes național și de interes european și împreună cu sistemele de management al traficului și cu

– destinatarul, care nu este parte în contract, dar care este beneficiarul acestuia și căruia, în condițiile în care aderă la contract, îi pot reveni și obligații¹;

Definiția prevăzută de Codul civil român privește, așadar, atât contractul de bunuri, cât și pe cel de persoane.

3. Substituirea. Potrivit Codului civil, art. 1.960, este posibilă substituirea, în sensul că în cazul în care transportatorul își substituie un alt transportator pentru executarea totală sau parțială a obligației sale, acesta din urmă va fi considerat parte în contractul de transport.

Transportatorul, se obligă, într-un contract de transport de bunuri, „cu titlu principal” să transporte bunul, ceea ce creează posibilitatea substituirii lui cu un alt transportator pentru executarea totală sau parțială a obligației sale.

Efectul substituirii este unul dual: cel care-l substituie pe transportator este considerat parte în contractul de transport și în privința obligației de plată, plata efectuată unuia dintre transportatori este liberatorie în privința tuturor transportatorilor (atât în privința transportatorului inițial, cât și în privința transportatorilor din substituirile ce au avut loc).

Cu toate că nu există o reglementare expresă în acest sens, înțelegem din textul de lege că transportatorul inițial nu poate fi substituit decât de o persoană care, la rândul ei, are calitate de profesionist, adică de un alt transportator. Numai în aceste condiții putem vorbi de existența unui contract de transport de bunuri în continuare.

4. Natura juridică a contractului de transport. Codul civil actual introduce noțiuni noi cu efect direct asupra regimul juridic al transportatorului cum sunt noțiunile de *profesionist* și *întreprindere*, noțiuni care înlocuiesc *comerciantul* și *faptele de comerț*. Noțiunea *fapte de comerț* este înlocuită cu cea de „activități de producție, comerț sau servicii”, cu toate că însăși Legea de punere în aplicare a Codului civil acceptă ideea că există încă *activități de comerț*, alături de cele *de producție* și cele *de prestări de servicii*.

Prestarea de servicii nu primește o definiție expresă în Cod, dar se consideră prestare de servicii orice operațiune care nu constituie livrare de bunuri. Observăm că se utilizează o definiție negativă, în sensul că toate operațiunile

sistemele de poziționare și navigație constituie rețelele de transport care pot fi de interes național sau de interes european. Infrastructurile destinate desfășurării activităților de transport sunt căile de comunicație rutiere, feroviare, navale și aeriene”.

¹ De exemplu, obligația de plată a prețului transportului.